

KALKINMA PLANI VE PROGRAMLARDA SAĞLIK

Yılmaz TUNA
Kalkınma Bakanlığı
Müsteşar Yardımcısı

17 NİSAN 2015
Belek, Antalya

SUNUM İÇERİĞİ

1. MEVCUT DURUM (ALTYAPI-HARCAMA)
2. 10. KALKINMA PLANI (GENEL)
3. 10. KALKINMA PLANINDA SAĞLIK
4. ÖNCELİKLİ DÖNÜŞÜM PROGRAMLARI
5. SAĞLIK YATIRIMLARI

SAĞLIK ALTYAPISI

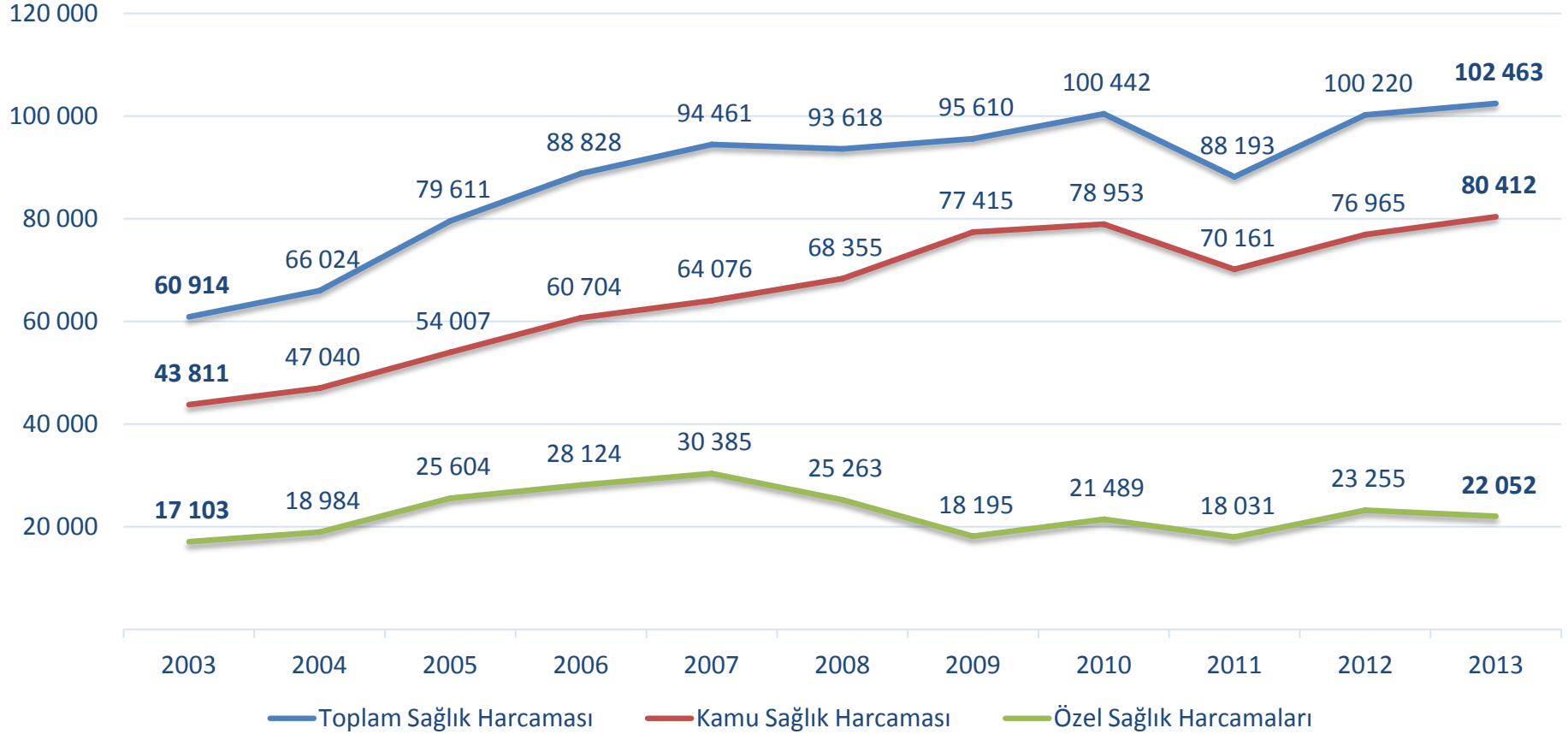
	Sağlık Bakanlığı	Üniversite	Özel	Toplam
Yatak Sayısı	121.269	36.056	37.983	202.031*
Nitelikli Yatak Sayısı	45.241	16.921	30.380	92.542
Hekim Sayısı	75.496	28.312	28.466	133.775**
Hemşire Sayısı	93.700	21.302	21.841	139.544**

Kaynak: 2013 Sağlık İstatistikleri Yıllığı

*6.723 yatak bu 3 sınıflandırmaya girmemektedir.

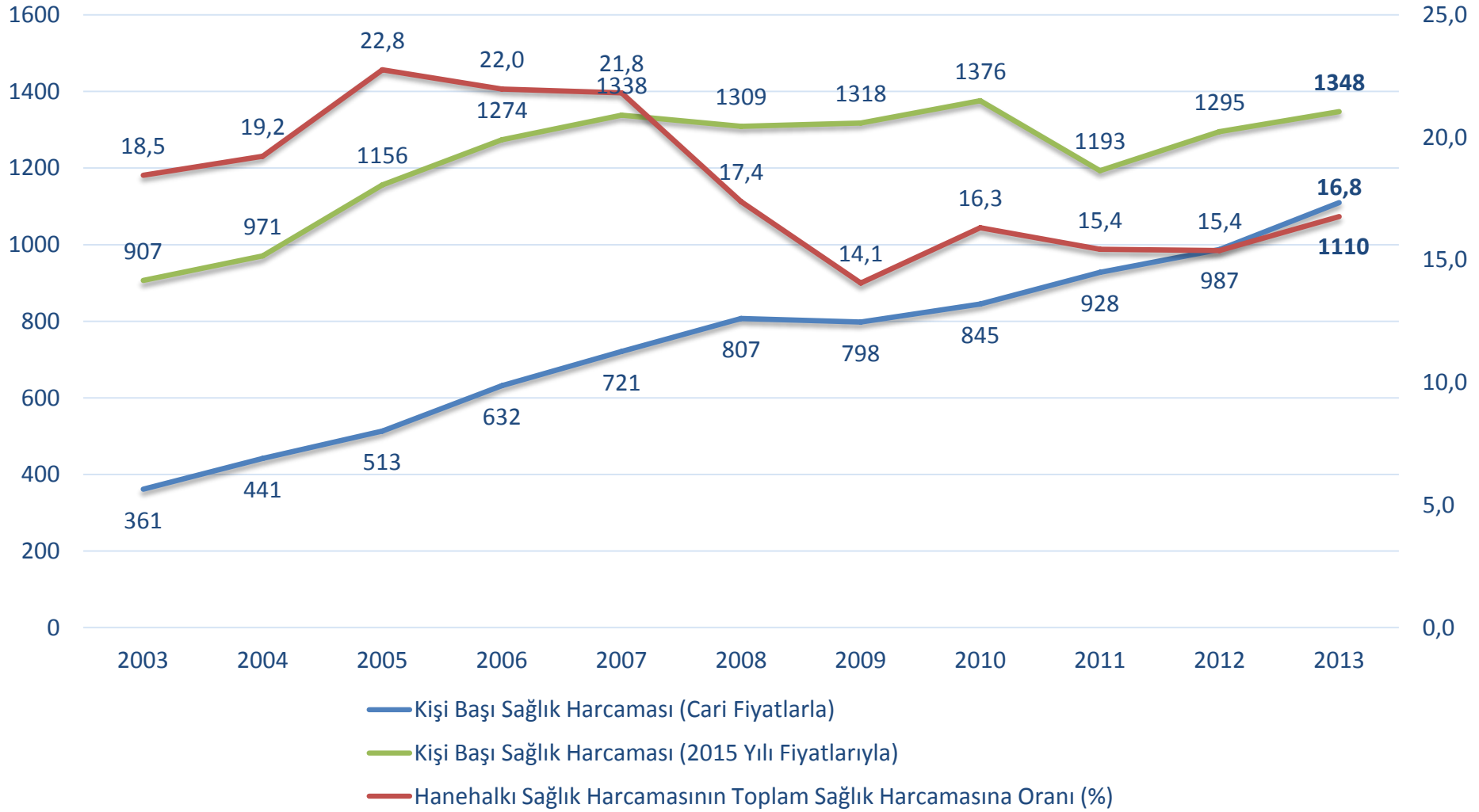
**1.501 hekim ile 2.701 hemşire bu 3 sınıflandırmaya girmemektedir.

SAĞLIK HARCAMALARI (MİLYON TL)*

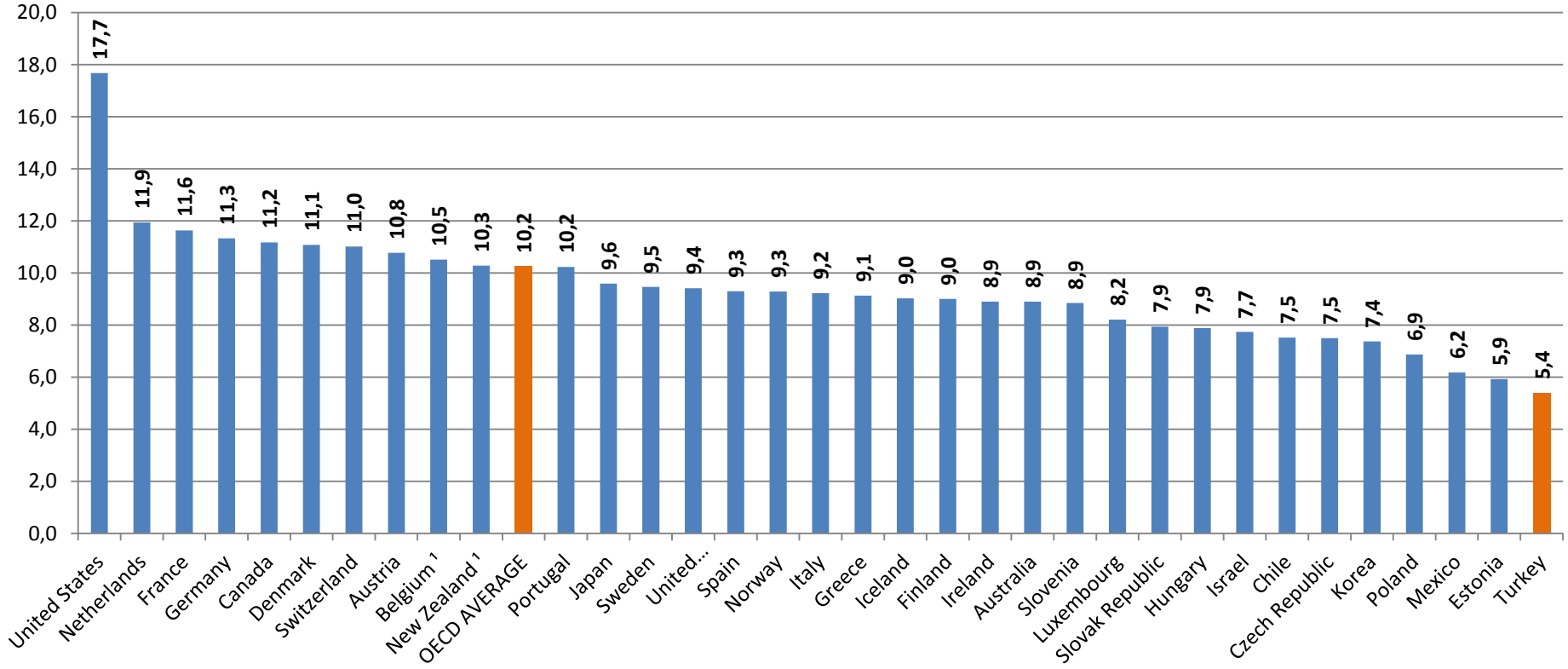

Kaynak: TÜİK
*2015 Yılı Fiyatlarıyla

SAĞLIK HARCAMALARI

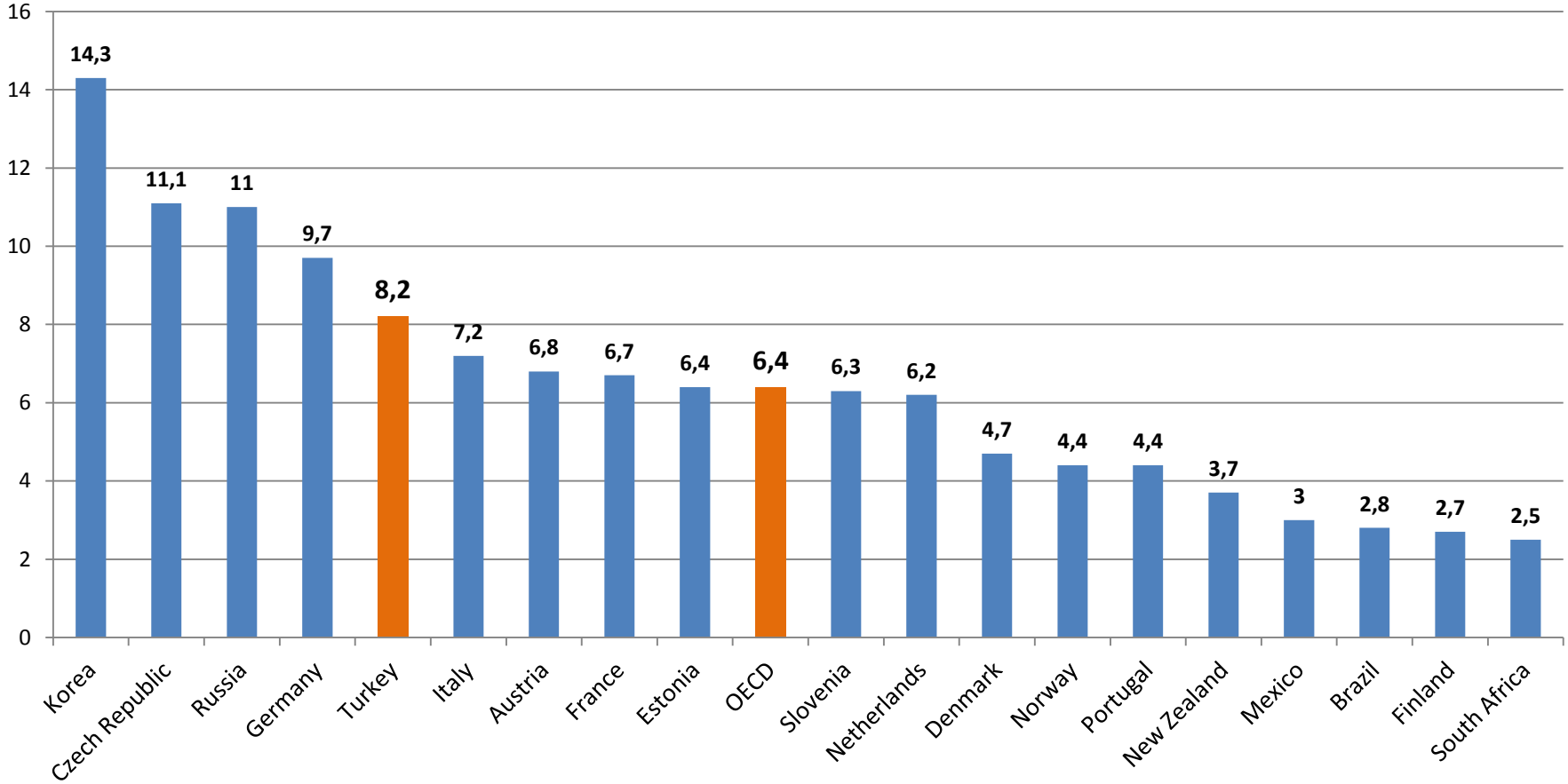

SAĞLIK HARCAMALARININ GSYİH'YA ORANI

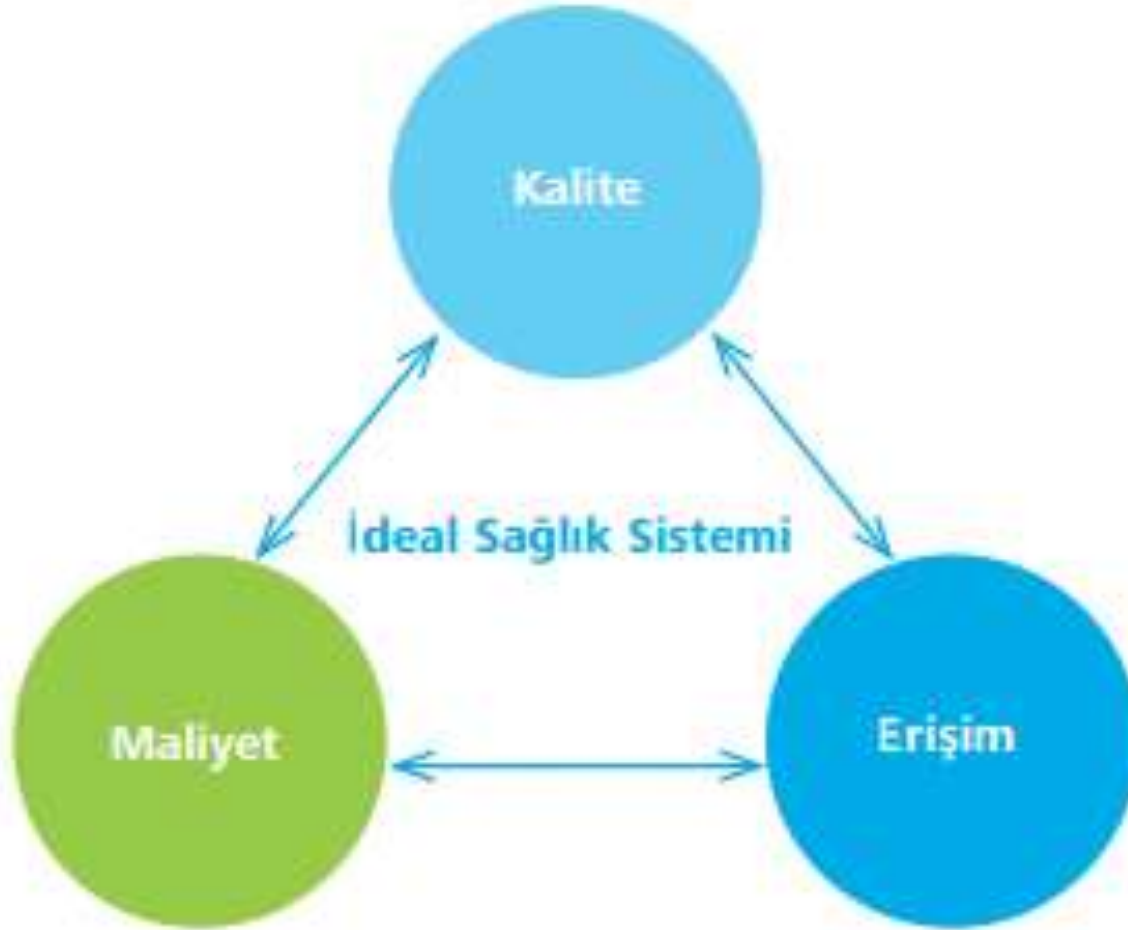
Kaynak: OECD Health At a Glance 2012

Kişi Başı Hekime Müracaat Sayısı

Kaynak: OECD Health at a Glance 2013

İdeal Sağlık Sisteminin Üç Temel Boyutu

Kaynak: Türkiye Sağlık Sektörü Raporu, YASED, Deloitte

Sağlık Harcamaları ve Ortalama Yaşam Beklentisi

Kaynak: OECD

SAĞLIK ALTYAPISI

	2003	2013	2018*
10.000 Kişiyeye Düşen Yatak Sayısı	23	26,4	28,4
100.000 Kişiyeye Düşen Hekim Sayısı	141	174	193
100.000 Kişiyeye Düşen Hemşire Sayısı	111	182	295

Kaynak: 2013 Sağlık İstatistikleri Yıllığı

* 10. Kalkınma Planı Tahmini

KAMU SAĞLIK HARCAMALARI*

(YATIRIMLAR ve DİĞER MYB HARCAMALARI HARIÇ)

Milyar TL

	2005	2008	2011	2013	%
İLAÇ HARCAMALARI	8,7	13,0	15,2	14,8	70
TEDAVİ HARCAMALARI	7,9	18,5	25,5	33,8	327
- Sağlık Bakanlığı	4,9	10,2	14,2	19,9	306
- Üniversite Hastaneleri	1,8	3,3	4,8	6,0	233
- Özel Hastaneler	1,3	4,9	6,6	7,9	507
DİĞER HARCAMALAR	1,1	0,8	0,6	0,8	
AİLE HEKİMLİĞİ	0	0,5	3,1	4,0	
TOPLAM	17,7	32,7	45,1	54,2	206

Kaynak: SGK

* Cari Fiyatlarla

İLAÇ HARCAMALARI

	2009	2010	2011	2012	2013	2010-2011	2011-2012	2012-2013
						%	%	%
Reçete Sayısı (Bin adet)	327.495	308.538	339.225	336.106	338.021	9.95	-0.92	0.57
Fatura Tutarı (Milyar TL)	15.9	15.0	15.2	13.9	14.8	1.32	-9.13	7.43
Reçete Başına Düşen Tutar (TL)	48.45	48.77	44.95	41.22	44.03	-7.84	-8.29	6.82

Kaynak: SGK İstatistikleri

10. KALKINMA PLANI

- ❖ **TBMM Onayı:** 1 Temmuz 2013
- ❖ **Farklı Bir Plan:** 2023 hedefleri ve 25 Adet Öncelikli Dönüşüm Programı
- ❖ **Dönüşüm Programları:** temel yapısal sorunlara çözüm, birden fazla bakanlığın sorumluluğu, etkin koordinasyon ve sorumluluk

ONUNCU KALKINMA PLANININ YAPISI

Onuncu Kalkınma Planı (2014-2018)

Nitelikli İnsan,
Güçlü Toplum

Yenilikçi Üretim,
İstikrarlı Yüksek
Büyüme

Yaşanabilir
Mekanlar,
Sürdürülebilir
Çevre

Kalkınma İçin
Uluslararası
İşbirliği

Öncelikli Dönüşüm Programları

Uygulama, İzleme, Değerlendirme

ONUNCU KALKINMA PLANININ BÜYÜME STRATEJİSİ

**Makroekonomik
İstikrar**

**Beşeri Sermaye
ve
İşgücü Piyasası**

**Teknoloji
ve
Yenilik**

**Fiziki
Altyapı**

**Kurumsal
Kalite**

**Verimlilik artışı ve
sanayileşmenin hızlandırılması yoluyla
ihracata dayalı, özel sektör öncülüğünde, rekabetçi
üretim yapısının geliştirilmesi**

**İSTİKRARLI ve YÜKSEK
BÜYÜME**

10. KALKINMA PLANI TEMEL HEDEFLERİ

	Mevcut Durum	2018	2023
Milli Gelir (Milyar \$)	786	1.300	2.000
Kişi Başına Gelir (\$)	10.497	16.500	25.000
İhracat (Milyar \$)	152,5	277	500
İşsizlik Oranı (%)	9,2	7,2	5

10. KALKINMA PLANINDA SAĞLIK: *Küresel Gelişmeler ve Eğilimler*

- ❖ Artan sağlık harcamaları
- ❖ Sağlık teknolojilerinin daha yoğun kullanımı
- ❖ Hizmeti sunum kalitesinde artış ve rekabet
- ❖ İlaç ve tıbbi cihaz üretimine odaklanma
- ❖ Sağlık turizmi
- ❖ Yaşlanma ve yaşlı bakım hizmetleri
- ❖ Koruyucu sağlık hizmetleri

10. KALKINMA PLANINDA SAĞLIK: *Mevcut Durum Analizi*

- ❖ **Sağlıkta Dönüşüm Programı: hizmet kalitesi ve erişimde önemli ilerleme**
 - ✓ Aile hekimliği
 - ✓ Anne ve çocuk sağlığı
 - ✓ Hastane ve hasta yatak sayıları
 - ✓ Sağlık personeli sayısı
 - ✓ koruyucu sağlık
 - ✓ kurumsal yapılanma
 - ✓ bulaşıcı hastalıklarla mücadele
 - ✓ hasta hakları
- ❖ **Temel sağlık göstergelerinde önemli iyileşme**
 - ✓ bebek ve anne ölüm oranlarında azalma
 - ✓ doğuşta beklenen yaşam süresinde artış
 - ✓ kişi başı hekim müracaat sayısında artış (2002: 3,2 – 2011: 8,2)
 - ✓ sağlık personeli sayısında artış (378.000'den 670.000'e)
 - ✓ aşılama oranında artış (% 77'den % 97'ye)
 - ✓ memnuniyet oranında artış (2012: % 75)

10. KALKINMA PLANINDA SAĞLIK:

Sağlıkta Temel Amaç ve Hedef

- ❖ İnsanların yaşam kalitesi ve süresini yükseltme ve ekonomik, sosyal ve kültürel hayata aktif ve sağlıklı katılım
- ❖ Veriye ve kanıta dayalı politikalarla desteklenen, erişilebilir, nitelikli, **maliyet etkin ve sürdürülebilir bir sağlık hizmeti**

10. KALKINMA PLANINDA SAĞLIK: *Politikalar*

- ❖ ***Koruyucu sağlık hizmetleri***, gerek bireye gerekse sosyal, biyolojik ve fiziki çevreye yönelik çok sektörlü bir yaklaşımla geliştirilecektir
- ❖ ***Sağlıklı hayat tarzı*** teşvik edilecek
- ❖ ***Daha erişilebilir bir sağlık hizmeti sunumu***: uygun, etkili ve etkin
- ❖ ***Üniversite hastanelerinin mali sürdürülebilirliği***
- ❖ ***Nitelikli tıp eğitimi***
- ❖ ***Yenilikçi araştırmalar*** için yapısal reformlar

10. KALKINMA PLANINDA SAĞLIK: *Politikalar*

- ❖ *Hasta sevk zinciri*
- ❖ *Akılcı ilaç kullanımı*: sağlık personelinin ve halkın bilinçlendirilmesi
- ❖ *Tamamlayıcı tıp*: tedavi, bitkisel ürün ve hizmet sunucularıyla ilgili kalite ve güvenlik için standartlar ve denetim
- ❖ *Tamamlayıcı tıbbın tıp eğitimine ve uygulamalarına entegrasyonu*, bu alanda yapılacak bilimsel araştırmaların desteklenmesi

10. KALKINMA PLANINDA SAĞLIK: *25 Adet Öncelikli Dönüşüm Programları*

2023 hedeflerine ve Planının amaçlarına ulaşılabilmesi için

- ❖ ***temel yapısal sorunlara çözüm olabilecek***
- ❖ ***dönüşüm sürecine katkıda bulunabilecek***
- ❖ ***Birden fazla bakanlığın sorumluluk alanına giren***
- ❖ ***kurumlar arası etkin koordinasyon ve sorumluluk gerektiren konular***

Öncelikli Dönüşüm Programları

1. Üretimde Verimliliğin Artırılması
2. İthalat Olan Bağımlılığın Azaltılması
3. Yurtiçi Tasarrufların Artırılması ve İsrafın Önlenmesi
4. İstanbul Uluslararası Finans Merkezi
5. Kamu Harcamalarının Rasyonelleştirilmesi
6. Kamu Gelirlerinin Kalitesinin Artırılması
7. İş ve Yatırım Ortamının Geliştirilmesi
8. İşgücü Piyasasının Etkinleştirilmesi
9. Kayıt Dışı Ekonominin Azaltılması
10. İstatistiki Bilgi Altyapısını Geliştirme
11. Öncelikli Teknoloji Alanlarında Ticarileştirme
12. Kamu Alımları Yoluyla Teknoloji Geliştirme ve Yerli Üretim
13. Yerli Kaynaklara Dayalı Enerji Üretimi
14. Enerji Verimliliğinin Geliştirilmesi
15. Tarımda Su Kullanımının Etkinleştirilmesi
16. *Sağlık Endüstrilerinde Yapısal Dönüşüm*
17. *Sağlık Turizminin Geliştirilmesi*
18. Taşımacılıktan Lojistiğe Dönüşüm
19. Temel ve Mesleki Becerileri Geliştirme
20. Nitelikli İnsan Gücü İçin Çekim Merkezi
21. *Sağlıklı Yaşam ve Hareketlilik*
22. Ailenin ve Dinamik Nüfus Yapısının Korunması
23. Yerelde Kurumsal Kapasitenin Güçlendirilmesi
24. Rekabetçiliği ve Sosyal Uyumu Geliştiren Kentsel Dönüşüm
25. Kalkınma İçin Uluslararası İşbirliği Altyapısının Geliştirilmesi

10. KALKINMA PLANINDA SAĞLIK: *Sağlıklı Yaşam ve Hareketlilik Dönüşüm Programı*

❖ *Koruyucu sağlık hizmetlerinin güçlendirilmesi:*

başta kanser ve diğer bulaşıcı hastalıklarla mücadele

❖ *Yaşam kalitesinin artırılması*

❖ *Sağlık maliyetlerinin düşürülmesi*

10. KALKINMA PLANINDA SAĞLIK: *Sağlıklı Yaşam ve Hareketlilik Dönüşüm Programı*

Hedefler:

- ❖ 5 yaş altı çocuklarda bodurluk oranının %7,8'e düşürülmesi
- ❖ 19 yaş ve üzeri obez nüfus oranının %25'e düşürülmesi
- ❖ Fiziksel olarak yeterince aktif olmayan 12 yaş ve üzeri bireylerin oranının %64,8'e düşürülmesi
- ❖ Erişkinler (15 yaş ve üstü) arasında her gün tütün kullanma oranının erkeklerde %28,7'ye kadınlarda ise %9,9'a düşürülmesi
- ❖ Bulaşıcı olmayan hastalıklardan kaynaklı ölüm oranının azaltılması

10. KALKINMA PLANINDA SAĞLIK: *Sağlıklı Yaşam ve Hareketlilik Dönüşüm Programı*

Önemli Eylemler:

- ❖ Diyabetin erken dönemde teşhisi ve bakım hizmetlerinin geliştirilmesi
- ❖ Tütün ve alkol bağımlılığıyla mücadele ve hizmete erişim kolaylığı
- ❖ Uyuşturucu ve madde bağımlılıklarına yönelik tedavi ve rehabilitasyon hizmetleri
- ❖ Palyatif Bakım Hizmetleri

10. KALKINMA PLANINDA SAĞLIK: *Sağlıklı Yaşam ve Hareketlilik Dönüşüm Programı*

Önemli Eylemler:

- ❖ Aile içi şiddete maruz kalmış bireylere yönelik ruh sağlığı hizmetleri
- ❖ Çocukluk çağında başlayan kronik ruhsal bozukluklar konusunda erken tanılama, tedavi, rehabilitasyon hizmetleri için spesifik programlar
- ❖ Spor ve fiziksel aktivite yapmaya elverişli alanlar
- ❖ Kamu kurumlarına ait spor tesislerinin vatandaşların kullanımına açılması

10. KALKINMA PLANINDA SAĞLIK: *Sağlık Endüstrilerinde Yapısal Dönüşüm Programı*

- ❖ Uzun vadede yüksek katma değerli ürün üretebilen
- ❖ Küresel pazarlara ürün ve hizmet sunabilen
- ❖ Yurtiçi ilaç ve tıbbi cihaz ihtiyacının daha büyük bir kısmını karşılayabilen bir üretim yapısına geçilmesi

10. KALKINMA PLANINDA SAĞLIK: *Sağlık Endüstrilerinde Yapısal Dönüşüm Programı*

Hedefler:

- ❖ Yurtiçi üretim ile değer bazında
 - ✓ Tıbbi cihaz ihtiyacının %20'sini
 - ✓ İlaç ihtiyacının %60'ının karşılama
- ❖ 2023'te en az bir orijinal ürün keşfi
 - ✓ (veya 2 mevcut molekülün farklı endikasyonlarda yeniden konumlandırılması (repositioning) amacıyla ilaç temel araştırma altyapısının geliştirilmesi)
- ❖ Global klinik araştırma yatırımlarındaki payı ve
- ❖ Klinik araştırma sayısının yıl bazında % 25 oranında artırılması

10. KALKINMA PLANINDA SAĞLIK: *Sağlık Endüstrilerinde Yapısal Dönüşüm Programı*

Önemli Eylemler:

- ❖ Sağlık Endüstrileri Yönlendirme Komitesinin oluşturulması
- ❖ Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı'nın kurumsal yapılanması
- ❖ Sağlık kurumlarının ihtiyaç ve tedarik planlarının hazırlanması
- ❖ Kamu kurumlarının yerli tıbbi cihaz ve ilaç kullanmasının özendirilmesi
- ❖ Geri ödeme, fiyatlandırma ve ruhsatlandırmada Türkiye'de üretilen ilaç ve tıbbi cihazların öncelikli olarak değerlendirilmesi

10. KALKINMA PLANINDA SAĞLIK: *Sağlık Endüstrilerinde Yapısal Dönüşüm Programı*

Önemli Eylemler:

- ❖ İlaç etkin maddesinin geliştirilmesi ve üretilmesinin desteklenmesi
- ❖ Biyoteknolojik ilaç, biyomalzemeler, biyomedikal ekipman araştırma altyapılarının geliştirilmesi
- ❖ İlaç ve tıbbi cihaz alanına özel ArGe destek programlarının geliştirilmesi
- ❖ Ar-Ge sonucu ülkemizde üretilen ürünlerin fiyat ve geri ödeme uygulamaları açısından desteklenmesi
- ❖ Araştırma hastaneleriyle birlikte çalışabilen özel yatırım merkezleri

10. KALKINMA PLANINDA SAĞLIK: *Sağlık Turizminin Geliştirilmesi Programı*

❖ *medikal turizm*

❖ *termal turizm*

❖ *ileri yaş ve engelli turizmi* alanlarında

hizmet kalitesinin yükseltilerek rekabet gücünün artırılması amaçlanmaktadır

10. KALKINMA PLANINDA SAĞLIK: *Sağlık Turizminin Geliştirilmesi Programı*

Hedefler:

❖ **Termal turizmde**

- ✓ 100.000 yatak kapasitesi
- ✓ 1.500.000 (600.000 tedavi amaçlı) yabancı turist
- ✓ 3 milyar dolar gelir

❖ **Medikal turizmde**

- ✓ dünyanın ilk 5'i
- ✓ 750.000 yabancı hastanın tedavisi
- ✓ 5,6 milyar dolar gelir

❖ **İleri yaş turizminde**

- ✓ 10 bin yatak kapasitesi
- ✓ 150.000 yabancı turist
- ✓ 750 milyon dolar gelir

10. KALKINMA PLANINDA SAĞLIK: *Sağlık Turizminin Geliştirilmesi Programı*

Önemli Eylemler:

- ❖ *Sağlık Turizmi Koordinasyon Kurulu (SATURKK)*
- ❖ Medikal ve termal turizm hizmeti veren *sağlık tesislerinin envanteri*
- ❖ *Akreditasyon ve yetkilendirme* altyapısı
- ❖ *Teşviklerden* akreditasyon ve yetkilendirme belgesine sahip olanların yararlanması
- ❖ Hasta/turist akışını artırmak amacıyla SATURKK'un *ülkelerle protokoller* yapması

10. KALKINMA PLANINDA SAĞLIK: *Sağlık Turizminin Geliştirilmesi Programı*

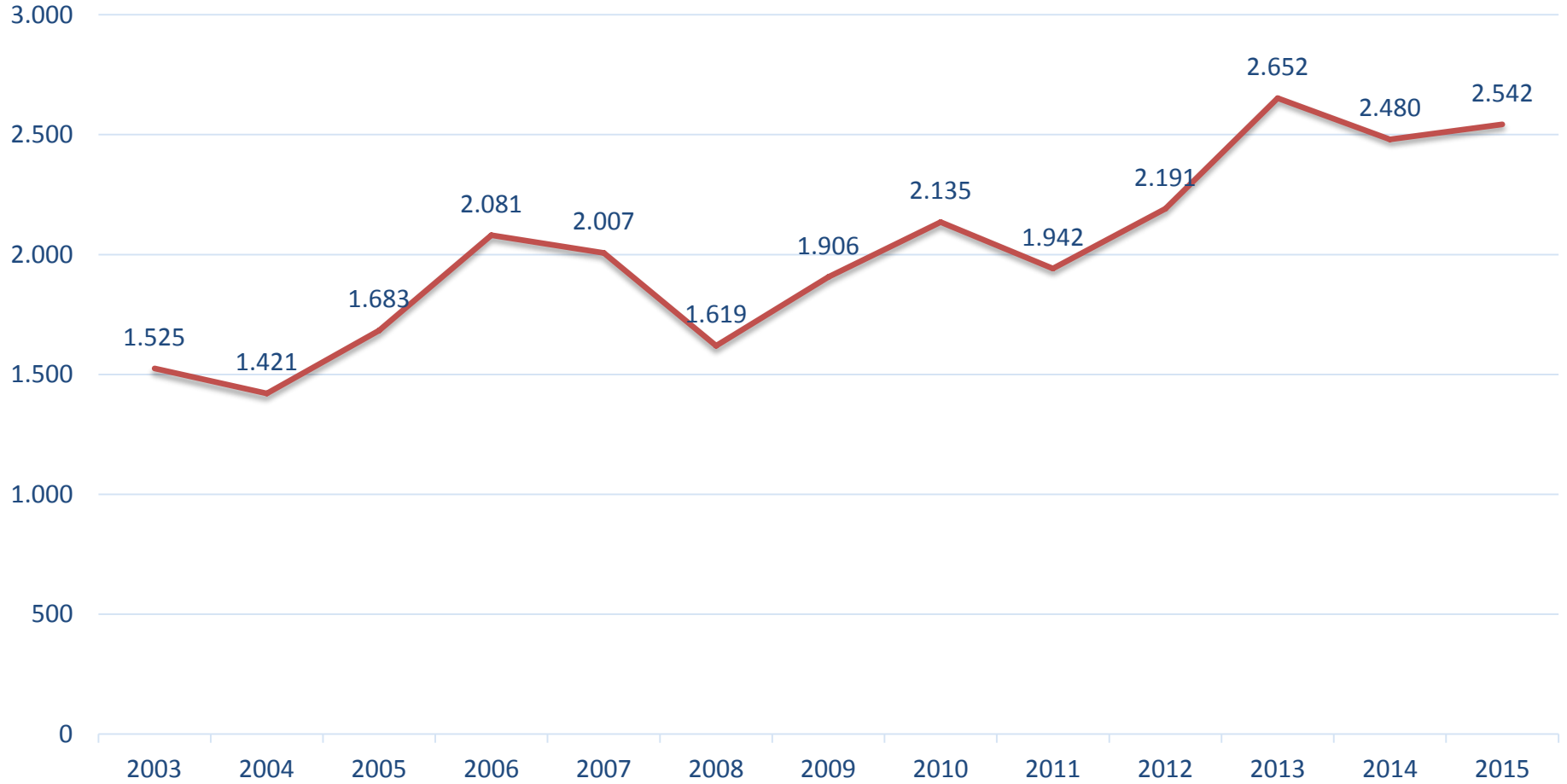
Önemli Eylemler:

- ❖ *Sağlık Turizmi Portalinin hazırlanması:* fiyat, konaklama, ulaşım gibi tüm bilgiler
- ❖ *Tek tanıtım stratejisi ile markalaştırma ve logolaştırma:* (RIGHT CHOICE: For Your Life)
- ❖ *Tıp alanındaki gelişmelerin hedef ülkelerde tanıtımı*
- ❖ *Sağlık Turisti Rehberi/Hasta Rehberi vs.*
- ❖ *Mesleki yabancı dil*

Merkezi Bütçe Sağlık Yatırımları*

Milyon TL

*2015 Yılı Fiyatlarıyla

Merkezi Bütçe Sağlık Yatırımları*

Bin TL

SAĞLIK SEKTÖRÜ		2003	2013	2014	2015
Sermaye Gider+ Sermaye Trans.					
Üniversiteler	44,6%	268.500	573.440	643.833	717.613
Sağlık Bakanlığı	55,4%	333.500	1.601.000	1.694.690	1.821.800
Sağlık Bakanlığı Merkez		325.500	1.000.750	1.065.376	1.124.000
Türkiye Kamu Has. Kurumu		-	437.400	466.824	491.000
Türkiye İlaç ve Tıbbi Chz. Kurumu		-	30.000	31.800	34.000
Türkiye Halk Sağlığı Kurumu		8.000 (Refik Saydam)	40.350	42.600	79.800
Türkiye Hudut Sahiller G.M		-	92.500	92.700	93.000
Adalet Bakanlığı		-	9.500	1.000	3.000
Sağlık Sektörü Toplam		602.000	2.183.940	2.339.523	2.542.413

*2015 Yılı Fiyatlarıyla

DÖNER SERMAYE YATIRIMLARI

Bin TL

SAĞLIK SEKTÖRÜ	2015
Üniversiteler	118.800
Sağlık Bakanlığı	1.263.000
Sağlık Bakanlığı Merkez	250.000
Türkiye Kamu Has. Kurumu	891.000
Türkiye Halk Sağlığı Kurumu	122.000
Sağlık Sektörü Toplam	1.381.800

YATIRIM STOKU*

Bin TL

	Proje Tutarı	2014 Sonu Harcama	2015 Yılı Ödeneği
Üniversiteler	4.121.947	1.833.666	836.413
Sağlık Bakanlığı	10.080.340	2.518.379	1.374.000
Kamu Hastaneleri Kurumu	1.424.678	30.645	1.382.000
Halk Sağlığı Kurumu	212.495	5.200	201.800
İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu	113.050	8.750	34.000
Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü	93.800		93.000
Adalet Bakanlığı	48.000	1.000	3.000
TOPLAM	16.094.310	4.397.640	3.924.213

*Döner Sermayeler dahil edilmiştir.

KAMU ÖZEL İŞ BİRLİĞİ MODELİ

- ❖ YPK'dan onay alan 27 proje (34.913 yatak)
- ❖ Yatırım tutarı yaklaşık 23 Milyar TL
- ❖ Sözleşmesi imzalanan 16 proje
- ❖ İhale sürecinde olan 11 proje

SAĞLIK BAKANLIĞI ŞEHİR HASTANELERİ (KOİ)

No	Proje	Yatak Sayısı	No	Proje	Yatak Sayısı
1	Kayseri Entegre Sağlık Kampüsü Projesi	1583	15	Konya Karatay Sağlık Tesisi Projesi	840
2	Ankara Etlik Entegre Sağlık Kampüsü Projesi	3566	16	Bursa Entegre Sağlık Kampüsü Projesi	1360
3	Ankara Bilkent Entegre Sağlık kampüsü Projesi	3662	17	Isparta Sağlık Yerleşkesi Projesi	755
4	Elazığ Entegre Sağlık Kampüsü Projesi	1038	18	Kocaeli Entegre Sağlık Kampüsü Projesi	1180
5	Yozgat Sağlık Yerleşkesi Projesi	475	19	İstanbul Üsküdar Devlet Hastanesi	400
6	İstanbul İkitelli Entegre Sağlık Kampüsü Projesi	2682	20	Denizli Sağlık Kampüsü	1000
7	Adana Entegre Sağlık Kampüsü Projesi	1550	21	Tekirdağ Devlet Hastanesi	479
8	Gaziantep Entegre Sağlık Kampüsü Projesi	1875	22	Urfa Şehir Hastanesi	1700
9	Mersin Entegre Sağlık Kampüsü Projesi	1250	23	İzmir Yenışehir Şehir Hastanesi	1200
10	Manisa Eğitim Araştırma Hastanesi Projesi	558	24	Samsun Entegre Sağlık Kampüsü	900
11	Türkiye Halk Sağlığı Kurumu		25	İstanbul Bakırköy Entegre Sağlık Kampüsü	800
12	İzmir Bayraklı Entegre Sağlık Kampüsü Projesi	2060	26	Eskişehir Entegre Sağlık Kampüsü Projesi	1000
13	Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Hastaneleri Projesi	900	27	Kütahya Şehir Hastanesi	600
14	Psikiyatri ve Yüksek Güvenlikli Adli Psikiyatri Hastaneleri Projesi	1500		TOPLAM:	34913

YATAK SAYISI/TÜRKİYE ÖZETİ

	MEVCUT DURUM			2018 HEDEFİ		
	Toplam Yatak Sayısı	Nitelikli Yatak Sayısı	Nitelikli Yatak Oranı	Toplam Yatak Sayısı	Nitelikli Yatak Sayısı	Nitelikli Yatak Oranı
SAĞLIK BAKANLIĞI	119.241	45.241	37,9%	137.441	137.441	100,0%
ÜNİVERSİTE	38.656	16.921	43,8%	42.242	23.007	54,5%
ÖZEL	37.315	30.380	81,4%	42.250	35.315	83,5%
DİĞER	6.833	0	0,0%	6.833	0	0,0%
GENEL TOPLAM	202.045	92.542	45,8%	228.766	195.763	85,5%